

N:o 12.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till lag angående ändrad lydelse af § 30 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883; gifven Stockholms slott den 31 december 1887.

Under återopande af bifogade i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, vill Kongl. Maj:t härmed, jemlikt 87 § regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga följande

Lag, angående ändrad lydelse af § 30 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883.

Härigenom förordnas, att § 30 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883 skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 30.

1. Valet skall öppet verkställas.
2. Valförrättaren upprope de röstegandes namn i den ordning, hvari de i den justerade vallängden förekomma. Vid uppropet framträde till valbordet en hvar väljande för sig att sin röst på någon af de föreslagne afgifva. Är röstegandes namn två gånger uppropadt, utan att han sjelf eller ombud för honom framträdt, hafve då sin rösträtt förlorat.

Angående ordningen för afgifvande af röster vid prestval i församling, der i följd af folkmängdens storlek bestämmelserna i detta moment

icke kunna beqvämligen tillämpas, ege Konungen, der han finner nödigt, annorlunda förordna.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Nils von Steyern.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 2 december 1887,

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern THEMPTANDER,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
friherre VON OTTER,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
VON KRUSENSTJERNA,
friherre TAMM,
friherre PEYRON.

3:o.

Under erinran, huru som vid underdånig föredragning den 29 oktober 1886 af Stockholms stads konsistorii underdåniga skrifvelse med förslag till förordning huru med vallängd borde förhållas vid prestval i Stockholm, i hvilket ämne öfverståthållareembetet, hufvudstadens territoriella församlingar och finska nationella församlingen äfven som kyrkofullmäktige sig yttrat, Kongl. Maj:t, jemte det Kongl. Maj:t beslutit utfärdande af nådig förordning om vallängd vid prestval inom territoriell församling i Stockholm, tillika, med anledning af i ärendet väckt förslag om tillägg till lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883, förordnat, att handlingarna skulle öfverlemnas till justitiedepartementet för vidare behandling, anmälde föredraganden statsrådet von

Steyern, att inom justitiedepartementet utarbetats ett förslag till lag angående ändrad lydelse af § 30 i nyssnämnda lag; varande samma förslag af följande lydelse:

»Förslag till lag angående ändrad lydelse af § 30 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883.

Häri genom förordnas, att § 30 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883 skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 30.

1. Valet skall öppet verkställas och i öfrigt sålunda, att valförrätaren uppropar de röstegandes namn i den ordning, hvori de i den justerade vallängden förekomma. Vid uppropet framtråde till valbordet en hvar väljande för sig att sin röst på någon af de föreslagne afgifva. Är röstegandes namn två gånger uppropadt, utan att han sjelf eller ombud för honom framträdt och röst afgifvit, hafve då sin rösträtt förlorat.

2. Angående ordningen och sättet för afgifvande af röster vid prestval i församling, der i följd af folkmängdens storlek bestämmelserna i 1 mom. ej kunna beqvämligen tillämpas, ege Konungen, der han finner nödigt, annorlunda förordna».

Föredraganden hemställde, att Kongl. Maj:t tacktes för det ändamål, 87 § regeringsformen omförmäler, genom note ur protokollet infordra högsta domstolens utlåtande öfver ifrågavarande förslag.

Till denna, af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen i nåder lemna bifall.

Ex protocollo

C. P. Hagbergh.

Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kongl. Maj:ts högsta domstol måndagen den 12 december 1887.

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: OLIVECRONA,
HUSS,
SVEDELIUS,
ÖSTERGREN,
WEDBERG.
GLIMSTEDT,
SKARIN.

Tillförordnade byråchefen, revisionssekreteraren Carlson föredrog i underdånighet:

3:o.

Note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 2 innevarande december, hvarmedelst för det ändamål, 87 § regeringsformen omförmåler, högsta domstolens utlåtande blifvit infordradt öfver följande inom justitiedepartementet utarbetade förslag till

»Lag, angående ändrad lydelse af § 30 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883.

Häri genom förordnas, att § 30 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883 skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 30.

1. Valet skall öppet verkställas och i öfrigt sålunda, att valförrättaren uppropar de röstegandes namn i den ordning, hvori de i den

justerade vallängden förekomma. Vid uppropet framtråde till valbordet en hvar väljande för sig att sin röst på någon af de föreslagne afgifva. Är röstegandes namn två gånger uppropadt, utan att han sjelf eller ombud för honom framträdt och röst afgifvit, hafve då sin rösträtt förlorat.

2. Angående ordningen och sättet för afgifvande af röster vid prestval i församling, der i följd af folkmängdens storlek bestämmelserna i 1 mom. ej kunna beqvämligen tillämpas, ege Konungen, der han finner nödigt, annorlunda förordna».

Då hvarken folkmängdens storlek eller andra särskilda förhållanden inom viss församling syntes påkalla undantag från den i förevarande paragraf stadgade, af ålder gällande föreskrift, att prestval skall verkställas öppet, ansåg högsta domstolen denna föreskrift böra bibehållas såsom ovilkorlig, hvarför förslaget borde i sådant syfte omarbetas.

Justitierådet *Olivecrona*, för sin del, tillade: Det kan visserligen icke förnekas att, i vissa församlingar, der ett stort antal röstberättigade personer tillstädeskomma vid val till återbesättande af lediga presterliga tjenster, många olägenheter uppstå, derest de i 30 § af lagen den 26 oktober 1883 härom gifna föreskrifter skola strängt iakttagas. Vid valförrättningar inom dylika församlingar, särdeles i rikets hufvudstad, hafva dessa olägenheter i synnerhet trädt skarpt i dagen och derföre manat till framställning om en lagförändring, hvarigenom åt Konungen skulle öfverlemnas att i de fall, der nämnda föreskrifter icke beqvämligen kunde tillämpas, annorlunda förordna. Det för tillgodoseendet af en förändrad lagstiftning i sådan rigtning afsedda förslaget till tillägg till § 30 i förutnämnda lag innebär emellertid, enligt sin ordalydelse, att Konungen skulle ega att annorlunda förordna icke blott med hänsyn till *ordningen*, utan ock i afseende på »*sättet för afgifvande af röster vid prestval*». Detta senare skulle måhända kunna leda till ett fullständigt upphäfvande af den sedan äldsta tider inom församlingarna i riket åt de röstegande tillerkända rättighet att *öppet* afgifva sina röster. Men att vidtaga en lagförändring, som i sin verkan kunde föra till ett inskränkande eller upphäfvande af denna rättighet, hvarpå allmänheten, för utöfvande af kontroll öfver valet och dess resultat, säkerligen sätter ett högt värde, synes betänkligt, och jag kan förty icke hemställa om godkännande af det ifrågasatta tillägget till förberörda lag med de ordalag, detsamma innehåller.

Ex protocollo

C. P. Hagbergh.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans
Maj: Konungen i statsrådet å Stockholms slott lördagen den
31 december 1887,

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern THEMPTANDER,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
friherre VON OTTER,
HAMMARSKJÖLD,
VON KRUSENSTJERNA,
friherre TAMM,
friherre PEYRON,
Justitieråden: WRETMAN,
HUSS.

Statsrådet Richert var af sjukdom förhindrad att denna dag uppkomma i statsrådet.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet von Steyern anmälde i underdånighet:

2:o.

Högsta domstolens yttrande öfver det till domstolen remitterade förslag till lag angående ändrad lydelse af § 30 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883.

Efter att hafva redogjort för innehållet af berörda yttrande, tillkännagaf departementschefen, att omförmälda förslag blifvit med ledning af de i högsta domstolen gjorda anmärkningar inom justitiedepartementet i vissa delar ändradt; och efter att hafva uppläst det sålunda upp-

gjorda förslaget, hemställde departementschefen, att Kongl. Maj:t jemlikt 87 § regeringsformen tacktes föreslå Riksdagen att i enlighet dermed antaga lag angående ändrad lydelse af § 30 i lagen angående tillsättning af presterliga tjenster den 26 oktober 1883.

På tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter behagade Hans Maj:t Konungen bifalla hvad föredragande departementschefen hemställt, och skulle till följd häraf aflåtas nådig proposition till Riksdagen af det innehåll bil. litt. B vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

C. P. Hagbergh.
